

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ САМОСТІЙНИЙ РОБОТІ СТУДЕНТІВ ПРИ ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ ПРОФЕСІЙНОГО СПРЯМУВАННЯ ШЛЯХОМ ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Сучасна соціально-економічна ситуація в Україні і світі зумовлює посилення уваги суспільства до підвищення загальноосвітньої, фахової, комунікативної компетенції майбутніх спеціалістів, а відтак і необхідність пошуку шляхів удосконалення навчально-виховного процесу, розроблення нових методів та організаційних форм взаємодії викладача і студента. Цей процес вимагає, певною мірою, не стільки передавання знань у вигляді готової інформації, скільки спрямування студентів до свідомого пошуку, формування у них досвіду самостійної навчальної роботи.

В даному контексті можна говорити про якісно новий рівень цього виду роботи, що все більше спирається на використання інформаційних технологій. Сучасні тенденції у викладанні іноземної мови в вищих навчальних закладах виражаються у широкому застосуванні нових засобів навчання, зокрема, мультимедійних комп'ютерних програм. Це особливо стосується вивчення іноземних мов професійного спрямування, оскільки тут важливе як вільне володіння мовою, так і власне професійні знання. Використання комп'ютерних технологій при вивченні іноземної мови професійного спрямування відкриває доступ до нових джерел інформації, підвищує мотивацію студентів до отримання та обробки професійної інформації іноземною мовою, підвищує ефективність самостійної роботи, дає нові можливості для творчості, надбання та закріплення професійних навиків, дозволяють реалізовувати якісно нові форми та методи навчання. Отже, викладач має адаптувати засоби навчання не тільки до потреб студентів, але і до сучасного рівня розвитку технічного процесу. Так, французькі дослідники великого значення надають використанню інформаційних технологій при викладанні французької мови як іноземної (більше того, невикористання цих технологій вважається практично неможливим, адже призводить до шаблонності і трафаретності викладання). На думку дослідників, глобалізація відбувається не тільки на економічному, але й на культурному і технологічному рівнях, вимагаючи, відповідно, нових стандартів навчання.

Оскільки для студентів застосування інформаційних технологій при вивченні іноземної мови професійного спрямування має відчутні переваги в плані самостійної роботи, необхідно зазначити, що під поняттям «самостійна робота студентів» розуміють зазвичай специфічний вид учбової пізнавальної діяльності, відмінною рисою якої є, насамперед, відсутність безпосереднього керівництва з боку викладача. Студент самостійно, під дією мотивів, оцінює предмет діяльності, визначає загальну мету і конкретні задачі, вибирає адекватні засоби їх вирішення для досягнення результату, здійснює необхідний самоконтроль.

Незважаючи на те, що існуючі підручники, словники, довідники (доступні, наприклад, в мережі Інтернет), комп'ютерні та мультимедійні технічні засоби надають широкі можливості студентам самостійно знаходити і опрацьовувати матеріал та удосконалювати знання з іноземної мови, безумовно, у цьому процесі роль викладача не повинна бути пасивною, він повинен правильно організувати самостійну роботу студентів, створити необхідне навчально-методичне забезпечення. Невід'ємною частиною учбового процесу є визначення рівня володіння іноземною мовою, виявлення проблем, які з'являються у студентів, і, відповідно, забезпечення зворотнього зв'язку, надання своєчасної допомоги і контроль.

Слід наголосити, що ефективною самостійна робота (приміром, підготовка проекту) може бути лише тоді, коли студенти зацікавлені у її виконанні. Мотивація студентів до вивчення іноземної мови професійного спрямування формується, наприклад під час пошуку інформації в мережі Інтернет, що заохочує студента використовувати не лише загальні словники, а й шукати цікаву інформацію по своїй професії в тлумачних словниках, покращувати навички читання, засвоюючи тексти з Інтернету, удосконалювати навички аудіювання, слухаючи (або дивлячись відео сюжети) автентичні матеріали в мережі Інтернет. Студент може навіть самостійно поповнювати свій словниковий запас, як активний, так і пасивний, лексикою сучасної іноземної мови. В мережі Інтернет студенти можуть слідкувати за змінами в їх професійній сфері.

На сьогоднішній день існує низка комп'ютерних програм для вивчення, розвитку та вдосконалення знань, вмінь та навичок студентів. Серед них можна виділити такі категорії, як словники (які є не тільки електронними аналогами існуючих традиційних словників, але і наприклад, допомогою у

веденні ділової документації (40000 lettres types & correspondance та інші), а також надають можливість швидко знаходити слово з усіма його значеннями та можливими граматичними формами, прослуховувати озвучену транскрипцію та розглядати приклади речень з даним словом); програми для вивчення іноземної мови, орієнтовані на певну (професійну) аудиторію та рівень володіння мовою, які можуть активно використовуватися на різних етапах роботи з лексичним та граматичним матеріалом і часто виступають супроводом до підручників; програми для тестування з іноземної мови (електронне тестування Orthopass та інші), які служать для перевірки та контролю знань, визначення загального рівня володіння іноземною мовою; онлайн-ресурси, що пропонують матеріали як для самостійної, так і для аудиторної роботи (<http://www.français.ccip/> , <http://www.lesmetiers.net>, <http://www.lepointdufle.net>, <http://www.tv5.org>) тощо. Слід відмітити, що використання електронних перекладачів, що дозволяють перекладати великі тексти, є досить суперечливим, адже вони не завжди надають переклад, що відповідає усім синтаксичним та стилістичним нормам мови і, до того ж, можуть стати на заваді самостійному виконанню того чи іншого завдання.

Говорячи про самоосвіту не можна не згадати принцип її безперервності. Як зазначають європейські дослідники, зміни у підході до викладання, зокрема, іноземних мов, обумовлені освітніми, соціологічними факторами, а також факторами часу. Йдеться, у першу чергу, про те, що все більше установ, як освітніх, так і підприємств, звертають увагу на знання, вміння і навички, якими людина (наприклад, кандидат на ту чи іншу посаду) володіє саме на даний момент, незважаючи на здобуті дипломи. Важливими вважаються етапи мовної освіти, тобто поступове вдосконалення, що і обумовлює спрямування до «освіти протягом всього життя» (formation tout au long de la vie). До речі, все більше європейських закладів вищої освіти запроваджують дистанційні курси з тих чи інших дисциплін і публікують навчальні матеріали на своїх веб-сайтах (наприклад, відеозаписи занять з іноземної мови, адаптовані до потреб широкого загалу).

Готовність до безперервної самоосвіти головним чином складається з оволодіння навичками самостійної роботи з літературою, прийомами аналізу матеріалу, виділення в ньому головних думок, порівняння різних точок зору, що висвітлюються, систематизація та узагальнення матеріалу, потяг до постійного поповнення своїх знань та бажання удосконалення своєї професійної майстерності, творча наснага.

В умовах росту інтеграції освіти, науки і виробництва ще в більшій мірі виступає завдання підготовки та формування творчої особистості фахівця, поступове перетворення навчальної діяльності студента в професійну діяльність, яка вимагатиме вільного володіння іноземною мовою. Проблема активізації пізнавальної діяльності студентів при вивченні іноземної мови як навчального предмету набуває зараз все більш актуального значення. З підвищенням вимог до спеціаліста з вищою освітою, його світогляду, культурному та професійному рівню підвищується і роль іноземної мови.

Література

1. Demeuse M., Desroches F. L'évaluation des compétences linguistiques des adultes en français langue étrangère dans une perspective de multi-référentialisation / L'évaluation des compétences : entre reconnaissance et validation des acquis de l'expérience. - 17e colloque – du 18 au 20 novembre 2004 – Lisbonne, Portugal
2. Morlat J.-M., Rambert J., 2010, "Vers une application pédagogique des outils Google : la cas du Français Langue Etrangère" <http://docs.google.com/Doc?docid=0AWVSNzwCJvFRZGNtOTdzNXpfMTJnMmhxY2dmag&hl>.
3. Pech M.-E. Le boom des cours gratuits sur Internet à l'université / <http://www.lefigaro.fr/>
4. Глотова О.В. Підвищення ефективності самостійної роботи студентів іноземної мови за рахунок використання сучасних технологій/ О.В. Глотова // Актуальні питання викладання іноземних мов у ВНЗ та самостійна робота студентів в умовах кредитно-модульної системи навчання: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (16-17 квітня 2009р.). – Х.: Вид-во НФаУ, 2009 – 100 с. (серія «Наука»).
5. Нікітіна Н. Інноваційні підходи до вивчення іноземної мови професійного спрямування (впровадження мультимедійних технологій)/ Нікітіна Н. <http://confesp.fl.kpi.ua/sites/default/files/nikitina.berezen2011.pdf>

Скарлупіна, Ю.А. Підвищення ефективності самостійної роботи студентів при вивченні іноземних мов професійного спрямування шляхом використання інформаційних технологій [Текст] // Ю.А. Скарлупіна // Наукова діяльність як шлях формування професійних компетентностей майбутнього фахівця (НПК - 2012) : матеріали II міжвузівської науково-практичної конференції (5-6 грудня 2012 р.). - Суми : СумДПУ ім. А.С. Макаренка, 2012. - С. 268-270.